

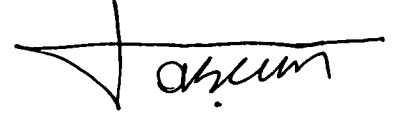
Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

CHP Çalışma ve Sosyal Güvenlik Politika Kurulu Başkanı
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhane tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.
22/12/ 2025

Ecz. Gamze Taşcier
Ankara Milletvekili

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhane, 14 Ocak 2025 tarihinde katıldığı *Madencilik Sektörü Programı* kapsamında yaptığı açıklamalarda, madencilik sektörünün 12'nci Kalkınma Planı ve Orta Vadeli Program çerçevesinde stratejik bir alan olarak ele alındığını ifade etmiştir. Bakan tarafından yapılan açıklamalarda, sektörün gayri safi yurt içi hasıla içindeki payının **2028 yılına kadar yüzde 2'ye çıkarılmasının**, madencilik ihracatının ise **yaklaşık iki kat artırılarak 10 milyar dolara ulaştırılmasının** hedeflendiği belirtilmiştir.

Ancak aynı açıklamada yer alan **SGK verileri**, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe sigortalı çalışanların toplam zorunlu sigortalılar içindeki payının **2022 yılında yüzde 0,94 iken 2024 yılında yüzde 0,88'e gerilediğini** de ortaya koymaktadır. Bu tablo, sektörün stratejik önemi ve büyüme potansiyeline ilişkin konulan hedeflerle **istihdam gerçekliği arasındaki yapısal kopukluğu** açık biçimde gözler önüne sermektedir. Bir başka ifadeyle, madencilik sektöründe hedeflenen büyümenin **yeni ve güvenceli istihdam yaratmadığı**, aksine istihdamın toplam içindeki ağırlığının gerilediği anlaşılmaktadır.

Bu durum, izlenen madencilik politikalarının “**yüksek katma değer–yüksek ihracat**” söylemi altında, **emeği merkeze almayan bir büyüme anlayışına** dayandığını göstermektedir. Sektörde **artan üretim ve ihracat hedefleri**, istihdamı genişletmek yerine **mevcut iş gücü üzerindeki yükü artıran**, verimlilik artışı söylemiyle **çalışma sürelerini, iş yoğunluğunu ve riskleri görünmez kılan** bir yaklaşımı beraberinde getirmektedir. Bu tablo, madencilik gibi yüksek riskli ve ağır çalışma koşullarına sahip bir sektörde, **büyümenin bedelinin emekçilere ödetildiği** yönündeki kaygıları doğrulamaktadır.

Kaldı ki, son günlerde kamuoyuna yansıyan ve Bakanlık müfettişleri tarafından da madenlerde tespit edilen **işçi sağlığı ve güvenliği eksiklikleri**, sektörün yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda **insani ve toplumsal** bir sorun alanı olduğunu da ortaya koymaktadır. İşçi sağlığı ve güvenliğinin yeterince sağlanamadığı, hayati risklerin sürdüğü bir yapıda, ihracat ve katma değer hedeflerinin önceliklendirilmesi; **insan hayatının ikincilleştirildiği**, emeğin yalnızca bir maliyet unsuru olarak görüldüğü bir kalkınma anlayışını işaret etmektedir. Bu çerçevede, madencilik sektörüne ilişkin büyüme ve ihracat hedeflerinin; **istihdam yaratma kapasitesi, çalışma koşulları, işçi sağlığı ve güvenliği ile gelir dağılımı üzerindeki etkileri birlikte değerlendirilmeden** ele alınması, sürdürülebilir ve toplumsal açıdan meşru bir politika yaklaşımı olarak kabul edilemez.

Sektörde gerçek anlamda bir kalkınmadan söz edilebilmesi için, rakamların ötesinde **emeğin korunmasını, insan hayatını ve güvenceli istihdamı** esas alan bütüncül bir politika anlayışına ihtiyaç bulunmaktadır.

38421

Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

CHP Çalışma ve Sosyal Güvenlik Politika Kurulu Başkanı
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanvekili

Zira maden ihracatında 2023-2028 yılları arasında **yüzde 75'lik bir artış** hedeflenirken, 2024-2025 döneminde ortalama **günlük işçi ücretlerinin** yalnızca **yüzde 26 oranında artırılması**, yaratılan **katma değer**in emekle **bölüşülmediğini** aksine **sermaye lehine paylaşıldığını** açık biçimde ortaya koymaktadır. Maden işçileri, yerin metrelerce altında yüksek risk altında yarattıkları katma değerden hak ettikleri payı alamamakta; emeğin ürettiği değer ücretlere yansımadağı gibi, artan kâr işveren lehine yoğunlaşmaktadır.

Öte yandan madencilik sektöründe bugün geline nokta, **kâr hırsının ve ihracat hedeflerine endeksli üretim baskısının** emek rejimini belirlediği bir yapı ortaya çıkmıştır. Üretim maliyetlerini düşürme ve rekabet gücünü artırma adına işçi sayısı sınırlanırken iş yükü ağırlaştırılmış, denetimler zayıflatılmış, iş sağlığı ve güvenliği ise çoğu zaman kâğıt üzerinde bırakılmıştır. Bu yaklaşımın doğal sonucu olarak **iş cinayetleri münferit kazalar değil, sistematik bir sömürü düzeninin kaçınılmaz çıktısı** hâline gelmiştir. Bu sömürü düzeninin bedeli ise yıllardır emekçilerin canıyla ödenmektedir. **2003–2024 döneminde madencilik sektöründe 260.191 emekçi iş kazası geçirmiş, 2.029 maden işçisi hayatını kaybetmiştir.** Bu tablo, üretim baskısının ve kâr önceliğinin yalnızca gelir dağılımında değil, **doğrudan insan hayatı üzerinde yıkıcı sonuçlar doğurduğunu** göstermektedir. Böylece bir yanda milyar dolarlık ihracat ve kâr artışları konuşulurken, diğer yanda **emeğin değersizleştirildiği, insan hayatının maliyet kalemi olarak görüldüğü bir sömürü çarkı** sistematik biçimde işletilmektedir. Bu bağlamda;

- 1) Madencilik sektörünün “stratejik” ilan edildiği bir dönemde istihdamın fiilen daralmasının nedenleri nelerdir?
- 2) **2025 yılı itibarıyla sektörde 152.895 kişi çalışmakta olup, kayıtlı istihdam artışı 2023–2025 döneminde yalnızca 6.780 kişiyle sınırlı kalmıştır.** Mevcut istihdam artış hızı, çalışma süreleri ve verimlilik yapısı ile söz konusu ihracat hedefinin gerçekleştirilmesi için **her bir maden işçisinin yaklaşık 3.400 saat ilave çalışmasının gerekeceği**, bunun da yaklaşık iki yıllık **tam zamanlı çalışmaya** denk geldiği hesaplanmaktadır. Bu çerçevede meydana gelebilecek iş cinayetlerine yönelik **bir hesaplama veya etki analiziniz bulunmakta mıdır? Bu yönde bir analiz/çalışmanız yoksa söz konusu hedefe ulaşmak için insan hayatını önemsiz mi görmektesiniz?**
- 3) Aynı hedefler çerçevesinde, 2025 yılı itibarıyla madencilik sektöründe çalışan bir maden işçisinin **ortalama günlük kazancı 2.467 TL** düzeyindedir. Mevcut istihdam ve çalışma günü varsayımları dikkate alındığında, ihracat artışının **işçi başına günlük yaklaşık 4.600 TL tutarında bir katma değere** karşılık geldiği, bunun **önemli bir bölümünün ücret olarak emekçiye yansımadağı** görülmektedir. **Günlük ortalama 2.467 TL kazanan bir maden işçisinin yarattığı katma değer**in ne kadarı **ücret olarak kendisine ödenmekte, ne kadarı kâr olarak işverenlere kalmaktadır?** Bu bölüşüm yapısının emek lehine iyileştirilmesine yönelik Bakanlığınızca belirlenmiş **somut, ölçülebilir ve takvimlendirilmiş bir politika hedefi** bulunmakta mıdır?
- 4) Madencilikte istihdam payı gerilerken, iş sağlığı ve güvenliği açısından hayati riskler tespit edilmiş olmasına rağmen Zonguldak'taki denetimlerin durdurulması; büyüme ve ihracat hedeflerinin, işçi sağlığı ve yaşam hakkının önüne geçirildiğinin bir göstergesi midir?

38421

Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

CHP Çalışma ve Sosyal Güvenlik Politika Kurulu Başkanı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanvekili

- 5) Bakanlığınız müfettişleri tarafından yapılan teftişlerde, iş sağlığı ve güvenliği açısından hayati risk taşıdığı tespit edilen maden işletmeleri olmasına rağmen, kamuoyuna yansıyan iş kazaları ve ölümler devam etmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığınız öncesinde **(2003-2023 Mayıs sonu)** ve sonrasında **(2023 Haziran ayından bugüne)** kaç maden işletmesi hakkında işin durdurulması tedbiri uygulanmış, kaç müesseseye idari yaptırım uygulanmıştır? Hayati risk tespit edilmesine rağmen faaliyetine devam eden işletmeler bulunmakta mıdır? Varsa gerekçesi nedir?